

กรอบความคิดแบบพัฒนาได้

Growth Mindset

รัฐนันท์ รถทอง

Rattanan Rodthong

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

Corresponding Author, E-mail: rattanan.rod@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

จากความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในมิติต่างๆ นอกจากนี้จากสถานการณ์ภัยพิบัติ ผลกระทบของโลกร้อน และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และอาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคสายพันธุ์ใหม่มาอีกทำให้เกิดโลกแห่งความไม่แน่นอน ซึ่งประกอบด้วย ความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ ดังนั้น การปรับตัว การปรับเปลี่ยนแนวคิด การปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ต่อสิ่งต่างๆ และการฝึกอบรมทักษะ การพัฒนาทักษะใหม่ๆ และจัดเตรียมเครื่องมือที่เหมาะสมให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง และความไม่แน่นอน จะทำให้อยู่รอด และเติบโตได้ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษา และเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: กรอบความคิดแบบพัฒนาได้, กรอบทักษะ, การพัฒนาเพิ่มพูนทักษะ

Abstract

For the time being, the high technologies are getting more development and causing the changing world in all dimensions .Including, the rise of global disaster, climate change and the Covid-19 pandemic are the so called VUCA world (Volatility, Uncertainty, Complexity, and Ambiguity) Therefore, the ever-changing world views are needed to be growth mindset, reskill and upskill for

the appropriate skillset and the invention of new toolsets in order to get ready, survive, grow up and create new innovations for the VUCA ever-changing world.

Key Words: Growth Mindset, Skillset, Upskill and Reskill

บทนำ

ในปัจจุบันโลกบ้นโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในมิติต่างๆ จากการที่โลกเกิดการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะสิ่งที่เรียกว่าเทคโนโลยีก้าวกระโดด(Disruptive Technologies) เข้ามามีบทบาททำให้เกิดการพัฒนา ความสะดวกสบาย และชีวิตที่ง่ายขึ้นของผู้คน และผลกระทบต่อธุรกิจชนิดต่างๆที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนสู่การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา ดังที่ Charles Darwin นักปรัชญาชื่อดังได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ที่อยู่รอด ไม่ใช่คนที่แข็งแรงที่สุด ไม่ใช่คนที่ฉลาดที่สุด แต่เป็นคนที่ปรับตัวได้ดีที่สุด” นอกจากนี้ Alvin Toffler ได้อธิบายต่อไปว่า Literacy ที่เดิมแปลว่าการอ่านออก เขียนได้นั้น ในศตวรรษที่ 21 นั้นควรเปลี่ยนคำนิยามใหม่เป็น ผู้ที่สามารถเรียนรู้ใหม่ได้ตลอดเวลา (Learn, Unlearn and Relearn) จากแนวความคิดของนักคิดชื่อดังที่กล่าวมา อาจกล่าวได้ว่า มิติของการเรียนรู้ได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมสู่การที่ข้อมูลและการเรียนรู้มีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา ทำให้แนวความคิด กรอบแนวคิดต่าง ๆ จะต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

ความคิดแบบพัฒนาได้(Growth Mindset) และ ความคิดแบบยึดติด(Fixed Mindset)

ความแตกต่างของ Fixed Mindset และ Growth Mindset ซึ่งจะตรงข้ามกัน ตามลักษณะต่างๆดังนี้ เช่น ความล้มเหลวเป็นข้อจำกัดของ Fixed Mindset แต่ เป็นโอกาสในการเจริญเติบโตของ Growth Mindset และ Fixed Mindset จะกำหนดว่าตัวเองเก่งอะไร และไม่เก่งอะไร และจงเลือกทำที่ตัวเองเก่งเท่านั้น แต่ Growth Mindset จะสามารถเรียนรู้ใหม่ได้ทุกสิ่งที่ต้องการ รวมถึง Fixed Mindset ไม่ต้องการถูกท้าทาย หรือ พบอุปสรรค แต่ Growth Mindset การถูกท้าทาย หรืออุปสรรค เป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาและเอาชนะอุปสรรคเพื่อก้าวต่อไป อีกทั้ง Fixed Mindset จะอิจฉาความสำเร็จของผู้อื่น แต่ Growth Mindset ความสำเร็จของผู้อื่นคือแรงบันดาลใจในการทำงานของตัวเองให้สำเร็จ อีกสิ่งหนึ่ง Fixed Mindset ยึดติดสิ่งเก่าๆ แต่ Growth Mindset ชอบจะลองสิ่งใหม่ๆ นอกจากนี้ Fixed Mindset จะหลีกเลี่ยง

โอกาส ไม่ยอมรับ feedbacks หรือการวิจารณ์ใดๆ และเชื่อว่าความสามารถ ความฉลาดเป็นพรสวรรค์พัฒนาไม่ได้ และต้องรอการอนุมัติหรือพิสูจน์ก่อนจึงจะเริ่มทำอะไร ในขณะที่ Growth Mindset จะมีลักษณะตรงข้ามกับสิ่งเหล่านี้ และชอบที่จะคิด โต้แย้ง สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และไม่ยอมแพ้ ไม่หยุดนิ่ง กับสิ่งใดๆ เช่นเดียวกับแนวคิดของนักธุรกิจ Startup รุ่นใหม่ที่กล่าวว่า

Failed Forward การล้มต้องลุกให้ไว และลองทำสิ่งใหม่ต่อไป และสิ่งต่างๆ เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว อย่ายึดติดกับความสำเร็จเดิม ๆ ที่ผ่านมาแล้ว

ในปัจจุบันเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การยึดติดสิ่งเก่าๆ โดยไม่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันต่อโลก อาจไม่ใช่แนวคิดที่จะอยู่รอดได้ในภาคส่วนต่างๆ

การปรับเปลี่ยนชุดความคิด (Mindset) ชุดทักษะ (Skillset) และ ชุดเครื่องมือ (Toolset)

ชุดของการปรับเปลี่ยนประกอบด้วย ชุดความคิด (Mindset) ชุดทักษะ (Skillset) และ ชุดเครื่องมือ (Toolset)

กรอบความคิดแบบพัฒนาได้ หรือ Growth Mindset คือ ความเชื่อว่าตัวเองสามารถพัฒนาได้ด้วยความพยายาม ถึงแม้คนเราจะเกิดมาแตกต่างกันจากพรสวรรค์ ความถนัด ความสนใจ หรือนิสัยใจคอ แต่ทุกคนก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยความพยายามและประสบการณ์ ซึ่งตรงข้ามกับความคิดแบบยึดติด หรือ Fixed Mindset (พญธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2563: 28)

ชุดทักษะ (Skillset) นั้นการปรับเปลี่ยนด้วยการฝึกอบรม ศึกษา และได้จากการทำงาน นอกจากนี้จะพัฒนาได้จากผู้ที่มีทักษะสูง เช่น การทำ Coaching และการให้คำปรึกษา

ชุดเครื่องมือ (Toolset) ที่สอดคล้องกับ ชุดความคิด (Mindset) ชุดทักษะ (Skillset) ในปัจจุบันจะเน้นที่การใช้ชุดเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีสูง เช่น Social Networks, Web, Applications ในโทรศัพท์มือถือ

การเรียนรู้ (Learn) การเลิกความรู้แบบเก่าUnlearn และ การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn)

KingClass Academy (2021) [6] ได้อธิบาย การเรียนรู้ (Learn) การเลิกความรู้แบบเก่าUnlearn และ การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn) ดังนี้

การเรียนรู้ (Learn) หรือการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คือ การหาความรู้เพิ่มเติม หรือการรับรู้ รับรู้ข้อมูลบางอย่าง ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นขึ้น ตั้งแต่เราเกิดและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Gerald Groves, Patrick O'Toole, 2015: 43)

การเลิกความรู้แบบเก่า (Unlearn) คือ การไม่ยึดติด ละทิ้งสิ่งที่เคยรู้มา ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรายอมเปิดรับมุมมองใหม่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เรารู้อยู่แล้ว โดย Unlearn นับเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม

Unlearn ไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่การลืมสิ่งที่เคยรู้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปฏิเสธความเชื่อของตนที่เคยยึดถือปฏิบัติมาก่อนหน้านี้ หรือเลิกยึดติดกับทฤษฎีที่ใช้กันมายาวนาน และก็ได้ไม่ได้หมายความว่าเราต้องละทิ้งประสบการณ์ที่สั่งสมมาทั้งหมด หรือบอกว่าวิธีการที่เราใช้มาในอดีตนั้นไม่สามารถทำให้เราประสบความสำเร็จได้อีกต่อไปแล้ว แต่หมายถึงการกระตุ้นให้เรานั้นเปิดรับแนวทางที่แตกต่างออกไปในการทำสิ่งต่างๆ

การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn) คือ การเรียนรู้สิ่งที่เราเคยรู้แล้วด้วยมุมมองใหม่ และตระหนักถึงคุณค่าของความรู้ที่เราได้รับจากมุมมองใหม่ ๆ และคนเราสามารถเรียนรู้บางอย่างในแง่มุมใหม่ได้เสมอ และเราสามารถพัฒนาความรู้และทักษะของเราได้ตลอดเวลา

การปรับเปลี่ยนชุดทักษะ (Skillset) แบบ Up skill และ Reskill

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้เสนอทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต(Future Skill) เพื่อเตรียมพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ของโลก ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีทักษะใหม่ๆ ในโลกสมัยใหม่จำนวนมาก และ ในยุคนี้หากองค์กรต่างๆ ไม่ทำ Reskill และ Upskill คงนำพาองค์กรเดินหน้าไปได้อย่างยากลำบากแน่ ทั้งผลกระทบกับเศรษฐกิจในประเทศ บวกกับการถูก Disruption จากองค์กรที่มีเทคโนโลยีและผลิตภาพสูงกว่า

ทักษะ (Skill) นั้นแบ่งออกเป็น 2 ชนิดหลัก คือ Hard Skills และ Soft Skills

Hard Skill หรือ Technical Skill หมายถึง ทักษะด้านความรู้ หรือทักษะจำเพาะที่เรานำไปประกอบวิชาชีพ เช่น วิศวกร สามารถสร้างตึกได้ เป็นต้น

Soft Skill คือ ทักษะที่สำคัญของผู้นำและคนทำงานยุคใหม่ ที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความสำเร็จในงานตามที่ต้องการ (Palagrit, 2020)

Upskill คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะที่เราทำให้ดีกว่าเดิม

Reskill คือ การสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่จำเป็นต่อการทำงาน

Thai Training Zone, 2020 (รุ่งโรจน์ อรรถานิติ, 2562) ได้เสนอแนวคิด 4 หัวข้อสำคัญที่ต้องปรับเปลี่ยน เพื่อก้าวข้าม Digital Disruption ซึ่งควรมีการ Reskill และ Upskill ได้แก่ 1) การบริหารความเปลี่ยนแปลง Change & Transformation Management 2) การออกแบบทางความคิดใหม่ Design Thinking for Create new Idea 3) การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน Complex Problem Solving และ 4) การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล Digital Transformation

Thai Training Zone (2020) อธิบายใน HR Monday ว่า Upskill และ Reskill มีลักษณะที่จำเป็นในการ คือ 1) รู้ เข้าใจ วิเคราะห์ลูกค้าที่บอกความต้องการตัวเองไม่ได้ 2) มีทัศนคติที่ยืดหยุ่นมองโลกในแง่ดี 3) อย่างกล้าการเปลี่ยนแปลงกับเทคโนโลยีใหม่ๆ 4) รู้จักตัวเองว่ามีขีดความสามารถแค่ไหน 5) มีทักษะในการถ่ายทอดและเล่าเรื่อง 6) คิดสร้างสรรค์แบบ Design Thinking 7) ไม่โฟหาความสมบูรณ์แบบมากเกินไป ซึ่งลงมือทำก่อน 8) ไม่มองปัญหาในมุมเดียวต้องสามารถแก้ปัญหาเชิงซับซ้อน 9) รู้จักช่องทาง หาโอกาสให้กับตัวเอง และ 10) ยึดมั่น ให้ความสำคัญในการจัดการอารมณ์ตนเองในอนาคตอันใกล้ AI จะเข้ามาทำงานแทนมนุษย์ในหลายชนิดงานโดยเฉพาะงานเกี่ยวกับ Hard Skills แต่มี Soft Skills ชนิดต่างๆ ที่จะช่วยให้มนุษย์เอาชนะ AI ได้ในขณะนี้ เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทักษะการสร้างแรงจูงใจต่อเพื่อนร่วมงาน ทักษะความยืดหยุ่นของอารมณ์ และ ทักษะอื่นๆ ซึ่งทักษะต่างๆที่กล่าวมาสามารถที่จะ Upskill และ Reskill ได้เช่นกัน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

รายการ	ความหมาย
การเรียนรู้ (Learn)	หรือการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คือ การหาความรู้เพิ่มเติม หรือการรับรู้รับรู้ข้อมูลบางอย่าง ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นขึ้น ตั้งแต่เราเกิดและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
การเลิกความรู้แบบเก่า (Unlearn)	การไม่ยึดติด ละทิ้งสิ่งที่เคยรู้มา ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรายอมเปิดรับมุมมองใหม่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เรารู้อยู่แล้ว โดย Unlearn นับเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม Unlearn ไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่การลืมสิ่งที่เคยรู้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปฏิเสธความเชื่อของตนที่เคยยึดถือปฏิบัติมาก่อนหน้านี้ หรือเลิกยึดติดกับทฤษฎีที่ใช้กันมายาวนาน และไม่ได้หมายความว่าเราต้องละทิ้งประสบการณ์ที่สั่งสมมาทั้งหมด หรือบอกว่าวิธีการที่เราใช้มาในอดีตนั้นไม่สามารถทำให้เราประสบความสำเร็จได้อีกต่อไปแล้ว แต่หมายถึงการกระตุ้นให้เราหันเปิดรับแนวทางที่แตกต่างออกไปในการทำสิ่งต่างๆ
การเรียนรู้สิ่งเก่าแบบใหม่ (Relearn)	การเรียนรู้สิ่งที่เราเคยรู้แล้วด้วยมุมมองใหม่ และตระหนักถึงคุณค่าของความรู้ที่เราได้รับจากมุมมองใหม่ ๆ และคนเราสามารถเรียนรู้บางอย่างในแง่มุมใหม่ได้เสมอ และเรา

	สามารถพัฒนาความรู้และทักษะของเราได้ตลอดเวลา
Hard Skill หรือ Technical Skill	ทักษะด้านความรู้ หรือทักษะจำเพาะที่เรานำไปประกอบวิชาชีพ เช่น วิศวกร สามารถสร้างตึกได้ เป็นต้น
Soft Skill	ทักษะที่สำคัญของผู้นำและคนทำงานยุคใหม่ที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความสำเร็จในงานตามท้องถื่นที่ต้องการ
Upskill	การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะที่เราให้มีให้ดีกว่าเดิม
Reskill	การสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่จำเป็นต่อการทำงาน

บทสรุป

ในปัจจุบันเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงอื่นๆที่เกิดจากภัยพิบัติขนาดใหญ่ ภาวะโลกร้อน และการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดใหม่ๆ ทำให้โลกเปลี่ยนเป็นโลกแห่งความไม่แน่นอน(VUCA World) ดังนั้นการยึดติดสิ่งเก่าๆโดยไม่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันต่อโลก อาจไม่ใช่สิ่งที่จะอยู่รอดได้ และอาจถูก Disrupt ได้ตลอดเวลา จากเทคโนโลยีก้าวกระโดด (Disruptive Technologies) และองค์ความรู้ใหม่ๆ นอกจากนี้โลกหลังจากนี้จะเป็นโลกที่ซ้อนทับกันของโลกเหมือนจริง(Metaverse and Virtual World) และโลกธรรมตา ซึ่งเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ได้รับความนิยมจากคนจำนวนมาก ทำให้เราต้องเรียนรู้ความรู้ใหม่และเพิ่มพูนทักษะหรือฝึกทักษะใหม่ๆ (Relearn, Up Skills and Reskills) อยู่ตลอดเวลา และพัฒนากรอบความคิดใหม่ๆ(Growth Mindset) พัฒนาและเรียนรู้เครื่องมือใหม่ๆ(Toolset) ด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- พทธี ศรีบรรณพิทักษ์. (2563). การพลิกโฉมระบบการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- รุ่งโรจน์ อรรถานิติ. (2562). Reskill, Upskill แพลตฟอร์มที่จำเป็นในยุคดิจิทัล, สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.blockdit.com/posts/5e4a3c219e227dc95619d4e>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564). ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต. บริษัทเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, กรุงเทพมหานคร.
- Gerald Groves, Patrick O'Toole (2015). Education on a U.S. School System: a Practitioner's View. Wacharin PP Printing Ltd., Nontaburi.
- ScrollDroll (2020). 21 Charles Darwin Quotes About Evolution, Science, Culture & Life. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.scrolldroll.com/charles-darwin-quotes/>
- Igor Beuker (2019). A Tribute To Futurist Alvin Toffler – Author Of Future Shock. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.linkedin.com/pulse/tribute-futurist-alvin-toffler-author-future-shock-igor-beuker/>
- Malvika Prasad (2019). Fixed Vs Growth Mindset สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.thebeone.com/post/fixed-vs-growth-mindset>
- Cogneon (2018). Benchlearning Projekt, 2018, Working, Collaborating and Leading in the Digital Age. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://cogneon.de/wp-content/uploads/2018/12/2018-blp18-Bericht.pdf>
- Shutterstock (2020). Learn, unlearn and relearn concept สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.shutterstock.com/th/image-illustration/learn-unlearn-relearn-concept-698950261>
- KingClass Academy (2021). สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก www.kingclass.co.th
- Palagrit (2020). ทำไมต้อง Soft Skills, สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.palagrit.com/what-is-soft-skills/>

Thai Training Zone (2020). Reskill 2020, สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565 จาก
http://www.thaitrainingzone.com/training/detail/Reskill-2020_11738.html